

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА

Назва освітнього компонента	<i>Банківська діяльність для бізнесу</i>
Вид	<i>Вибіркова</i>
Семестр(и), в якому викладається	<i>6</i>
Кількість кредитів ЄКТС	<i>4</i>
Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Освітня (і) програма (и)	<i>Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</i>
Мова викладання, навчання	<i>Українська</i>
ННІ/факультет	<i>Навчально-науковий інститут економіки і менеджменту</i>
Кафедра	<i>Підприємництва та бізнес-адміністрування</i>
Лектор (викладач)	<i>Доцент, доцент, к.е.н. Коненко Віталіна Володимирівна</i>
Контакти лектора (викладача)	<i>м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17 Vitalina.Konenko@kname.edu.ua</i>

Мета: формування базових знань з питань функціонування банківської системи України її впливу на грошово-кредитну політику держави, засвоєння закономірностей дії елементів банківської системи пов'язаною із формуванням та розподілом фінансових ресурсів на макро- і мікрорівнях.

Освітні компоненти, на які спирається: «Основи підприємництва», «Економіка підприємства», «Міжнародні розрахунки», «Бізнес-процеси у підприємстві».

Зміст:

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи банківської діяльності.

Банківська діяльність: поняття, процес становлення, функції. Етапи формування сучасної банківської системи України. Становлення, розвиток банківської системи України та основні зовнішні чинники, які на нього впливають. Банківські об'єднання. Організаційна структура та управління банком. Порядок створення і організація діяльності комерційного. Сутність, основні принципи організації банківських операцій, їх класифікація. Концепції управління діяльністю банку. Організаційна структура та органи управління банком. Доходи витрати і прибуток комерційного банку. Поняття ресурсного потенціалу банку. Власний капітал банку, його структура, джерела формування, функції та значення. Характеристика фондів, що формують його капітал. Резервні і спеціальні фонди. Роль прибутку у формуванні власного капіталу. Достатність капіталу банку. Основні критерії і стандарти оцінки власного капіталу банку згідно вимог Базельської угоди. Показники нормативів капіталу для банків України. Економічний зміст депозитних операцій, їх класифікація та загальна характеристика. Особливості депозитних рахунків до запитання, строкових та ощадних

вкладів; їх переваги і недоліки. Механізм здійснення строкових депозитних операцій з юридичними особами. Система страхування (гарантування) вкладів населення в банках. Класифікація депозитів фізичних осіб, їх загальна характеристика. Права вкладників. Правовий режим вкладників. Вклади (депозити) до запитання фізичних осіб у банківських установах. Строкові вклади фізичних осіб до банківської установи. Порядок розпорядження рахунками неповнолітніх та інших клієнтів, визнаних недієздатними. Економічний зміст операцій з недепозитного запозичення коштів, їх загальна характеристика. Роль міжбанківського кредитування, функції та структура ринку міжбанківських кредитів. Практика здійснення операцій з міжбанківського кредитування. Механізми рефінансування комерційних банків. Операції, пов'язані з отриманням (наданням) кредитів від інших банків. Відмінність міжбанківських кредитів та депозитів. Випуск банківських облігацій та депозитних сертифікатів.

Змістовий модуль 2. Характеристики та порядок проведення операцій банку

Вексель та його економічна сутність. Види і характеристика векселів. Реквізити векселя та порядок їх заповнення. Види вексельних операцій банків, їх загальна характеристика. Активні операції з векселями. Операції з врахування векселів, їх економічна сутність. Кредитування під заставу векселів. Гарантійні операції з векселями. Авалювання та акцептування векселів. Перевірка юридичної та економічної надійності векселя. Пасивні операції з векселями. Перерахування векселів як засіб залучення коштів. Емісія та використання банківських векселів. Посередницькі операції банків з векселями. Інкасування та доміциляція векселів. Зберігання векселів за дорученням клієнтів. Кредитна політика банку і основи організації кредитної роботи в банку. Суб'єкти кредитних відносин. Принципи і умови банківського кредитування. Позичкові рахунки та режими їх використання. Види банківських кредитів та їх економічна характеристика. Ознаки класифікації кредитів за методикою НБУ. Особливості надання споживчих і іпотечних кредитів. Кредитні лінії. Контокорентні, овердрафтові і онкольні кредити. Методи розрахунку ціни за кредитом. Ризики при кредитуванні та способи їх мінімізації. Особливості механізму надання та погашення споживчого банківського кредиту. Особливості кредитування у формі овердрафту. Інвестиційне кредитування. Методи оцінки доцільності та ефективності інвестиційного проекту. Іпотечне кредитування та перспективи його розвитку в Україні. Консорціальний кредит. Особливості кредитування малого та середнього бізнесу. Особливості операцій з надання і погашення інших видів кредитів. Організація кореспондентських відносин з іноземними банками. Порядок відкриття кореспондентських рахунків в іноземних та уповноважених банках. Операції банків на валютному ринку та їх характеристика. Валютні ризики та методи їх зниження. Валютна позиція комерційного банку. Міжнародні платіжні системи. Загальна характеристика діяльності банків на ринку цінних паперів. Вимоги до ліцензування операцій

банків з цінними паперами. Організація виконання банком операцій з цінними паперами. Емісійні операції комерційних банків. Операції з випуску пайових цінних паперів. Операції з випуску боргових зобов'язань. Випуск похідних цінних паперів. Інвестиційні операції банків з цінними паперами, їх загальна характеристика. Заставні операції банків з цінними паперами. Вимоги до цінних паперів як до предмета застави. Особливості отримання кредитів від НБУ під заставу державних цінних паперів. Професійна діяльність банків на ринку цінних паперів.

Змістовий модуль 3. Контроль та безпека діяльності комерційних банків

Види нетрадиційних банківських операцій та послуг, їх загальна характеристика. Лізингові операції та організація банком їх виконання. Процедура та умови укладання договору фінансового лізингу. Банківські гарантії та поручительства і відмінності між ними. Види банківських гарантій. Факторингові та форфейтингові операції банків. Трастові та довірчі послуги. Фінансовий інжиніринг. Консультаційні та інформаційні послуги. Форми бухгалтерської та фінансової звітності банку. Зміст і структура балансу. Фінансові звіти банку про прибутки та збитки. Доходи банку, їх структура та джерела формування. Структура витрат банку. Прибутковість комерційного банку та методи її оцінки. Ліквідність та платоспроможність банку і чинники, що на них впливають. Регулювання банківської діяльності з боку НБУ. Економічні нормативи, що регулюють діяльність банків, та контроль за їх дотриманням. Оцінка ефективності фінансової діяльності банку. Основні принципи ефективного банківського нагляду. Стандарти Базельського комітету з питань банківського нагляду. Методи звичайного та антикризового управління фінансовою безпекою банку. Можливі форми прояву моральних ризиків для різних банківських продуктів і методи боротьби з ними.

Індивідуальне завдання передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни.

Програмою навчальної дисципліни передбачено виконання РГР, що є складовою частиною самостійної роботи студента. РГР вважається зарахованим, якщо студент виконав завдання в повному обсязі та отримав відповідний результат (15 годин).

Метою РГР є застосування знань студентів при вирішенні конкретного фахового завдання та вироблення вміння самостійно працювати з навчальною та науковою літературою, а також зміцнення теоретичних знань та розвинути практичних навичок вирішення економічних та організаційних питань.

Програмні результати навчання:

Знати особливості ведення банківської діяльності, органів зовнішнього контролю бізнесу та вміти співпрацювати з ними в межах підприємницької діяльності.

Результати навчання:

Уміння робити відповідний аналіз та здійснювати операції на фондовому, грошовому, валютному, кредитному ринках.

Уміння виконувати необхідний обсяг робіт по дослідженню сутності й особливостей надання різноманітних банківських операцій і послуг

Набуття гнучкості мислення, відкритого для застосування набутих економічних знань для вирішення стратегічних та поточних завдань розвитку банківської системи.

Дослідження напрямів забезпечення стабільності банківської системи.

Здатність відстежувати та враховувати міжнародний досвід, а також перспективні можливості розвитку банківських операцій.

Методи навчання: Словесні, наочні, практичні (теоретичні, аналітичні, розрахункові), самостійна робота; дискусія, презентація, інтерактивна робота в командах.

Методами *поточного контролю* є:

- усне або письмове опитування;
- письмовий контроль;
- перевірка завдань для самостійної роботи та етапів виконання РГР;
- тестування у віртуальному освітньому середовищі на платформі MOODLE <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1548>; Office 365, Teams;
- розв'язання задач.

Методи *модульного контролю* (за змістовими модулями):

- тестування у віртуальному освітньому середовищі на платформі MOODLE, Office 365, Teams.

Методи *підсумкового семестрового контролю*: здійснюється письмово, з використанням програмного продукту MS Teams або у віртуальному освітньому середовищі на платформі MOODLE, Office 365, Teams. Білети містять два теоретичні питання та практичне завдання.

Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення:

Методичне забезпечення

1. Дистанційний курс навчальної дисципліни «Банківська діяльність для бізнесу» <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1548>

Рекомендована література:

1. Банківська система : зб. тест. завд. / уклад.: І. Я. Ткачук, О. М. Гладчук. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. – 224 с. https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3980/%D0%9D-152_%D0%93%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D1%87%D1%83%D0%BA

- [%D0%A2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%20%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B0%20%D0%91%D0%A1.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Blashchuk_Petyk_13_end.pdf)
2. Банківська система: навчальний посібник / [Ситник Н.С., Стасишин А.В., Блащук-Девяткіна Н.З., Петик Л.О.] ; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с.
https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Blashchuk_Petyk_13_end.pdf
  3. Банківська справа [Електронний ресурс] : навчальний посібник / О. М. Колодізєв, О. М. Рац, С. М. Киркач, К. М. Азізова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 347 с.
<http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/25676/1/2020-%D0%9A%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B7%D0%B5%D0%B2%20%D0%9E%D0%9C%2C%20%D0%A0%D0%B0%D1%86%20%D0%9E%D0%9C%20%D1%82%D0%B0%20%D1%96%D0%BD.pdf>
  4. Банківська справа: навчальний посібник / Т. Б. Стечишин, Б. Л. Луців. – [2-ге вид. випр. і доповн.]. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 404 с.
<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/40887/1/%D0%91%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9.pdf>
  5. Волкова В. В., Волкова Н. І., Добровольський О. І. В 676 Навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів та контролю якості засвоєння навчального матеріалу з дисципліни «Банківська система». Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019, 168 с.
https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/186/1/59_%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%9D%D0%9C%D0%9F_%D0%91%D0%A1_%2031.10_%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%BA%D0%B0.pdf
  6. Коненко В. В. ВПЛИВ ПОКАЗНИКІВ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ НА ЕКОНОМІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКУ //The 10-th International scientific and practical conference “Eurasian scientific congress” (October 4-6, 2020) Barca Academy Publishing, Barcelona, Spain. 2020. 336p.(p.319-323). https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2020/10/EURASIAN-SCIENTIFIC-CONGRESS_4-6.10.20.pdf
  7. Коненко В.В. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ БАНКІВСЬКОГО ІНВЕСТУВАННЯ //Сучасний рух науки: тези доп. VIII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 3-4 жовтня 2019 р. – Дніпро, 2019. – Т.2. - С.172-177. <http://www.wayscience.com/konferentsiya-8-3-4-zhovtnya-2019/>

8. Коненко В.В. Розділ 2 АНАЛІЗ СУЧАСНОЇ ПРАКТИКИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ // Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. О. В. Димченко; [О. В. Димченко, О. Д. Панова, В. В. Коненко та ін.]; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. – 432 с. (С. 48-66) <http://eprints.kname.edu.ua/62084/>
9. Мельник С. І., Шевченко Н. В., Висоцька І. Б. Банківська система : навчальний посібник у схемах і таблицях. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 184 с. https://document.kdu.edu.ua/metod/2021_3450.pdf
10. Яковенко К. А. Фінансова стабільність банківської системи та напрями її забезпечення в сучасних умовах / К. А. Яковенко // Сучасний стан та перспективи розвитку фінансової системи України: збірник наукових праць ІХ Всеукраїнської науково-практичної Інтернет – конференції. – Вінниця: Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2020. – 360с. – С. 287-234. http://www.vtei.com.ua/doc/2020/16_06_2020zb.pdf

Інформаційні ресурси

1. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім О.М. Бекетова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>
2. Офіційні статистичні матеріали Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: bank.gov.ua
3. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського: [офіційний сайт]. Режим доступу: [http:// www.nbuv.gov.ua/](http://www.nbuv.gov.ua/).

Обладнання, устаткування, програмні продукти

Платформа дистанційного навчання Moodle, Office 365, Teams.